

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОСВІТА І ЗДОРОВ'Я ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
СПОРТУ І ЗДОРОВ'Я

НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

2022 р.

УДК 613-053.2:37]:005.745(072)

Матеріали четвертого міжнародного симпозіуму «Освіта і здоров'я підрастаючого покоління»: Зб. наук. Праць / За ред. Страшка С.В. – Вип. 4. – К.: Алатон, 2022. – 141 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Андрущенко Віктор Петрович – ректор Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, академік НАПН України, член-кореспондент НАН України, доктор філософських наук, професор.

Тимошенко Олексій Валерійович – декан факультету фізичного виховання спорту і здоров'я, доктор педагогічних наук, професор.

Страшко Станіслав Васильович – завідувач кафедри медико-біологічних і валеологічних основ охорони життя та здоров'я НПУ імені М.П. Драгоманова, кандидат біологічних наук, професор.

ISBN 978-617-7834-21-1

ЗМІСТ

Golovanova I., Pluzhnikova T., Martynenko N. PECULIARITIES OF THE ORGANIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN MEDICAL INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION IN THE CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING.....	6
Барна Л.С., Степанюк А.В., Жирська Г.Я., Міщук Н.Й. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ ТА ОСНОВ ЗДОРОВ'Я ДО СТВОРЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ.....	7
Беляєва К.Ю., Дубіна І.О. РОЗВИТОК РОЗПОДІЛЕНОГО ЛІДЕРСТВА У СТАРШОКЛАСНИКІВ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ.....	9
Беляєва К.Ю., Міланіна А.С. ІДЕНТИЧНІСТЬ СТАРШОКЛАСНИКІВ З РІЗНОЮ ВИРАЖЕНІСТЮ ПІЗНАВАЛЬНИХ ПОТРЕБ.....	12
Блиндюк С.Р. ПОЗАШКІЛЬНІ ЕКСКУРСІЇ ЗІ ЗБОРУ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН.....	15
Бойко Г.Л., Козлова Т.Г., Шарафутдінова С.У. ДОСЯГНЕННЯ ЕФЕКТУ ДОТРИМАННЯ НОРМ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ.....	17
Вовк В.М., Челнокова М.С., Шеремет І.В., Василенко К.В. ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФОНЕТИЧНИХ КОМПОНЕНТІВ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ВАДАМИ МОВЛЕННЯ.....	19
Воловик Н.І., Підвальна О.В. ФІЗИЧНА АКТИВНІСТЬ – ОБОВ'ЯЗКОВА УМОВА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ.....	21
Волохата К.М., Нечитайло М.М. ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	22
Гаман І.О., Човганюк О.С., Кочержат О.І., Василечко М.М. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	24
Ганчева К.М. РОЛЬ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В КОРЕКЦІЇ СТАНУ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ.....	25
Горобець Т.М., Челнокова М.С., Шеремет І.В., Василенко К.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ПРОСТОРУ ЗДО ЗАСОБАМИ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	27
Дубініна К.В. ЗАСОБИ ПРОФІЛАКТИКИ ТА ПОДОЛАННЯ ПРОКРАСТИНАЦІЇ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	28
Євтушок М.В., Філатова З.І. ФОРМУВАННЯ ПОТРЕБИ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗВО В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	31
Звєкова В.К. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ ЗДОРОВ'Я.....	33
Звєкова В.К. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОГО ДОЗВІЛЛЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ІНКЛЮЗИВНОМУ КЛАСІ.....	34
Зеніна І.В., Гаврилова Н.М., Кузьменко Н.В. ВПЛИВ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТУДЕНТІВ НА ВИБІР РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ.....	36
Зотова О.В. ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗАКЛАДІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	39
Кетова Н.В., Демиденко М.О. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПІСЛЯ ПЕРЕНЕСЕННЯ МОЛОДИМИ ЛЮДЬМИ ЗАХВОРЮВАННЯ COVID-19.....	42
Книш С.І. ОРГАНІЗАЦІЯ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ОСНОВ ЗДОРОВ'Я ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ В КОНТЕКСТІ ВИМОГ НУШ.....	46
Ковтун А.О. ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТОК В ПРОЦЕСІ САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ ОЗДОРОВЧИМ ФІТНЕСОМ.....	48

- differentiation of learning for students with different educational needs.
- The disadvantages:
- insufficient opportunities for interaction,
 - direct communication and teacher-student collaboration;
 - low teacher control and support.
- Advantages of distance learning:
- opportunity to use interactive teaching methods more widely;
 - opportunity to work with a much larger audience;
 - equal opportunities for education - regardless of student financial security and health;
 - the opportunity to study in a comfortable environment;
 - stimulating students to self-discipline, self-organization, independent

mastering learning material, and independent decision-making, while increasing their intellectual potential [4].

Innovative educational technologies create an opportunity to independently analyze and reproduce the acquired knowledge to solve students professional and life problems. They direct educational activities to prepare creative, and new-minded professionals. Improving the efficiency of students' independent work is associated with improving the quality of their training, professional growth, and the formation of relevant competencies. Electronic educational resources are available on the local area network of the higher education institution, on the Internet and on electronic media. They provide higher education students with the necessary information, increase the level and quality of educational services.

References:

1. Наказ МОН України «Про внесення змін до Положення про електронні освітні ресурси» від 29.05.2019 № 749 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/Re33637?an=1>.
2. Дистанційні технології – методи динамічного сприйняття інформації як основа оновлення змісту освіти / Т. О. Стрількова, О. О. Тележкіна, О. Ю. Бабиченко, О. С. Калмиков, М. Пятайкіна // Новий Колегіум. – 2020. – № 3. – С. 25-33.
3. Скрипник І. М. Використання дистанційних методів навчання в медичній освіті / І. М. Скрипник, Г. С. Маслова, Н. П. Приходько, О. Ф. Гопко, О. А. Шапошник // Проблеми безперервної медичної освіти та науки. – 2020. – № 3 (39). – С. 29-31.
4. Створення освітніх електронних ресурсів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13vipoe.pdf>.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ ТА ОСНОВ ЗДОРОВ'Я ДО СТВОРЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Барна Любов Степанівна

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
кандидат педагогічних наук, доцент

Степанюк Алла Василівна

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
доктор педагогічних наук, професор

Жирська Галина Ярославівна

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
кандидат педагогічних наук, доцент

Мишук Наталія Йосипівна

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
кандидат педагогічних наук, доцент

Здоров'я є важливим показником духовного, соціально-економічного добробуту населення, свідчить про рівень цивілізованості країни. Особливої уваги питанню здоров'язбереження надається у Новій українській школі. В числі десяти ключових компетентностей важливе місце займає компетентність здоров'язбереження. Посилення уваги до проблем здоров'я дітей та молоді зумовлене як погіршенням здоров'я населення загалом, так і зниженням якості життя, викликаного соціально-економічною кризою, несприятливою екологічною ситуацією, а в сучасних умовах – воєнними діями на значній території України. Життя дітей та молоді ускладнене стресами, що зумовлює надмірну мобілізацію життєвих ресурсів, емоційну напруженість і сприяє погіршенню стану здоров'я.

Одним із дієвих способів зміцнення здоров'я дітей та учнівської молоді є створення здоров'язбережувального освітнього середовища.

Освітнє середовище – це сукупність природних, фізичних та соціальних чинників, які впливають на формування учня, його особистісний розвиток, сприяють становленню міжсуб'єктних взаємодій та комунікацій в освітньому процесі, забезпечують комфортні умови життєдіяльності учня у закладі освіти та поза його межами.

Поняття освітнього середовища було і залишається предметом дослідження зарубіжних та вітчизняних вчених (В. Петровський, М. Князева, В. Панов, Д. Маркович, Є. Клімов, Г. Ковальов, Ю. Мануйлов, Ю. Швалб, І. Габа та ін.). Аналіз наукових праць з проблеми освітнього середовища дозволяє виокремити основні підходи до трактування сутності та визначення структури освітнього середовища. Так, Г. А. Ковальов виокремлює такі його компоненти:

* *фізичне оточення* – шкільне приміщення, його дизайн, розмір і просторова структура навчальних кабінетів, умови для переміщення і розміщення учнів;

* *людський фактор* – добір учнів, наповнюваність класів та груп і його

вплив на соціальну поведінку учнів, особливості й успішність учнів, етнічні особливості, якість підготовки вчителів, статево-вікова структура учнівського контингенту;

* *програма навчання* – новаторський характер змісту програм навчання, технології навчання, стиль і методи навчання, форми навчальної діяльності, характер контролю.

В. Панов виокремлює діяльнісний, комунікативний та просторово-предметний компоненти освітнього середовища. В. Рубцов трактує освітнє середовище, передусім, як комунікативну взаємодію, участь учасників освітнього процесу у спільній діяльності [1].

На думку Вітюк В. В. «здоров'язбережувальне середовище – це середовище, у якому створюються такі умови, за яких дитина може усвідомити цінність свого здоров'я, оволодіти способами його збереження і навчитися способам саморегуляції, що дозволять їй зберегти здоров'я. Процес створення здоров'язбережувального середовища ми визначаємо як комплекс змін традиційної системи, спрямованих на підвищення ефективності діяльності щодо збереження і зміцнення життєздатності учнів і педагогів у взаємозв'язку з корекцією їхньої внутрішньої картини здоров'я» [2, с. 9].

На нашу думку, окрім фізичного або предметно-просторового освітнього середовища, вирішальну у збереженні здоров'я учнів роль відіграє саме діяльнісний компонент, який реалізується шляхом взаємодії учасників освітнього процесу, передусім вчителя та учнів. Важливою є підготовка майбутніх вчителів до реалізації цієї компоненти освітнього середовища.

Здобувачі вищої освіти, які навчаються на першому (бакалаврському) рівні освітньої програми «Середня освіта. Біологія та здоров'я людини» Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка вивчають дисципліну «Основи здоров'я людини», яка належить до обов'язкових компонент професійної підготовки. Один із змістових модулів цієї

дисципліни присвячений вивченню особливостей здоров'я школярів, зокрема впливу освітнього процесу на фізичне, психічне, соціальне та духовне здоров'я дитини, причин та способів профілактики «шкільних хвороби» (порушення постави, зору, анемія, нервово-психічні порушення), шляхів збереження здоров'я учасників освітнього процесу.

Навчаючись на другому (магістерському) рівні цієї ж освітньої програми здобувачі вивчають вибірково дисципліну циклу професійної підготовки «Здоров'язбережувальні технології у закладах освіти». На нашу думку, особливу роль у підготовці професіоналів щодо реалізації діяльнісного компонента освітнього середовища належить темі «Організаційно-педагогічні здоров'язбережувальні технології». Майбутнім педагогам важливо оволодіти вміннями моделювати навчальні заняття з дотриманням валеологічних вимог (створення доміанти, зміна видів діяльності, темп та ритм уроку, мотивація

навчально-пізнавальної діяльності учнів, диференціація та індивідуалізація освітнього процесу, створення умов для творчості учнів, багатоканальність поступання інформації, створення ситуації успіху тощо). Дотримання цих вимог сприяє відтермінуванню настання фізичної та психоемоційної втоми учнів в освітньому процесі та уникнення перевтоми.

Отож, з метою створення здоров'язбережувального освітнього середовища в Новій українській школі, важливо забезпечити підготовку вчителів з питань валеологічно доцільної організації освітнього процесу. На нашу думку, підготовка з питань здоров'язбереження учнів є важливою не лише для вчителів біології та основ здоров'я, а для всіх вчителів незалежно від того, який предмет вони викладають. Тому дисципліни, які забезпечують валеологічну підготовку мають бути передбачені навчальними планами усіх освітніх програм спеціальності 014 Середня освіта.

Список використаних джерел:

1. Вітюк В. В. Підготовка педагогів до створення здоров'язбережувального освітнього середовища у системі післядипломної освіти. *Формування інноваційного здоров'язбережувального освітнього середовища: досвід проектування і реалізації:*

матеріали круглого столу / упоряд. Н.Ф. Поліщук. Луцьк: ВІППО, 2018. С. 8 – 13.

2. Габа І. М. Освітнє середовище: соціально-психологічна парадигма. *Актуальні проблеми психології.* Т. 7, вип. 22. С. 27 – 31.

РОЗВИТОК РОЗПОДІЛЕНОГО ЛІДЕРСТВА У СТАРШОКЛАСНИКІВ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Беляєва Карина Юрїївна

Комунальний заклад «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», кандидат педагогічних наук, керівник гуртка

Дубіна Інна Олександрівна

Комунальний заклад «Безлюдівський юридичний ліцей імені Героя Радянського Союзу І.Я.Підкопая Безлюдівської селищної ради», учениця 10 класу, вихованка гуртка «Педагогіка»

Глобальні суспільні зрушення мають систематичний, швидкий, незворотний характер. Саме освіта має безпосередній та найбільший вплив на особистість і суспільство. Тому у сьогоденному світі

перед педагогічною освітою України поставили завдання, які потребують нових підходів до взаємодії усіх суб'єктів освітнього процесу, здатних до ефективного лідерства. Національна стратегія розвитку